

SCLOVENSKI LIST

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 3457, Interurban 3487
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naroč-
nina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naroč-
nina 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Inserati po dogovoru

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/II
Poštni ček, račun, Ljubljana 15.179
Telefon šte. 2549

Za mir med narodi

Hoover posreduje v francosko-italijanskem sporu - Misija poslanika Gibsona - Francosko-italijanska pogajanja se bodo nadaljevala

Rim, 2. nov. j. V Rimu se mudi te dni g. Gibson, ameriški poslanik na belgijskem dvoru. Njegov prihod vzbuja med tukajšnjimi političnimi in gospodarskimi krogi veliko pozornost. Po poročilih iz Washingtona je predsednik Hoover naročil Gibsonu, naj posreduje med Francijo in Italijo v vprašanju vojne brodovja. Gibson je šef ameriške delegacije v pripravljani konferenci za razorožitev. Ta konferenca se bo 6. novembra sestala v Zenevi, šestič in zadnjič, da konča svoja dela, ki bodo kasneje predložena splošni razorožitveni konferenci. Ta komisija že nad pet let pretresa možnost sklicanja splošne razorožitvene konference in je v ta namen zbrala že obilo materiala, vendar pa končni načrt, po katerem bi se mogla uvesti redukcija splošne oborožitve, še ni gotovo. Ovirajo ga razne zapreke, pa tudi znani spor med Italijo in Francijo, ki je nastal na pomorski konferenci v Londonu, onemogoča, da se končno reši vprašanje redukcije oboroževanja na morju. Razorožitvena komisija je kljub temu premagala mnoge težave, zato se pričakuje, da bo konferenca, ki se prične 6. t. m. zadnja in da bo prihodnje leto mogoče sklicati splošno razorožitveno konferenco.

Anglija je že poskušala doseči sporazum med Italijo in Francijo, pa so bili doslej vsi njeni napori zaman, ker Italija trdovratno vztraja pri svoji zahtevi, da se ji prizna in zagotovi na morju pariteta s Francijo. Mislili so že, da bo treba zasedanje komisije, ki ima nalogo pripraviti vse potrebno za splošno razorožitveno konferenco, odložiti, dokler italijansko-francoski spor ne bo rešen. Zadnje dni se je širila vest, da se bo Francija ne glede na Italijo pridružila trojnemu pomorskemu sporazumu, ki so ga sklenile med seboj Anglija, Amerika in Japonska. Ta vest je pa neverjetna, ker bi potem Italija imela svobodne roke glede oboroževanja na morju.

Poslanik Gibson se je pred prihodom v Rim mudil tudi v Parizu, kjer je imel sestanek z zunanjim ministrom Briandom. Ko je prišel v Rim, se je takoj sestel z italijanskim zunanjim ministrom Grandijem. Kakor poroča

»Tribuna«, je bil razgovor med obema državnikoma zelo dolg in prisrčen.

Pariz, 2. nov. j. Pretekli teden se je tu več dni mudil ameriški poslanik na belgijskem dvoru g. Gibson. Sele sedaj se je zvedelo, da je imel v Parizu več sestankov z vodilnimi francoskimi osebnostmi in da se je razgovarjal tudi z zunanjim ministrom Briandom in ministrskim predsednikom Tardieujem. Takoj po teh sestankih se je vršila konferenca francoskih delegatov in ekspertov, ki so zastopali Francijo na pomorski razorožitveni konferenci v Londonu. Na tej konferenci je poročal ministrski predsednik Tardieu o svojih razgovorih s poslanikom Gibsonom.

Rim, 2. nov. j. Ameriški poslanik Gibson je zastopnikom ameriškega in italijanskega tiska podal par izjav o svojem potovanju v Pariz in Rim. Poudarjal je, da je prišel kot član komisije za pripravo splošne razorožitvene konference, da se informira o vprašanjih, ki zanimajo to komisijo. Gibson je opo-

zoril, da francosko-italijanska pogajanja za rešitev pomorskega spora niso popolnoma prekinjena, marveč, da se bodo nadaljevala in da je možnost, da bodo privedla do dobrega uspeha. Iz razgovorov, ki jih je imel v Parizu in Rimu, je dobil vtis, da se bodo francosko-italijanska pogajanja kljub dosedanjim neuspehom nadaljevala in z uspehom končala.

Ne glede na to, kakšen uspeh bo imel Gibson v Parizu in Rimu, je zanimivo, da se bodo francosko-italijanska pogajanja kljub italijanski zahtevi po pariteti na morju in kljub ostrim besedam Mussolinija v njegovem zadnjem govoru sploh še nadaljevala.

Pariz, 2. nov. as. Pariški dopisnik »Daily Herald« poroča, da bi bila francoska vlada morebiti pripravljena podpisati londonsko pomorsko pogodbo, če bi se pogodbi pristavil dodatek, ki določa, da sme Francija graditi preko določene ji toneže, da bi dosegla premoč nad Italijo za 240.000 ton.

Viscount Cecil o razorožitvi

London, 2. nov. j. Viscount Cecil je objavil članek, v katerem govori o razorožitvi. Poudarja, da je dolžnost razorožitve ugotovljena v mednarodnem zakonu in da so se zavezniki na mirovnih konferencah sveto zavezali, da bodo razorožitev izvedli. Kar se tiče Angležev, pravi Cecil, bodo svojo besedo držali, pričakuje pa, da bodo tudi drugi storili isto. Ko smo s statutom Društva narodov in z ločarskimi pogodbami prevzeli dolžnost, da se bomo morebitnemu napadu uprli, smo to storili radi obljube — brezpogojne obljube — da bomo vsi, kakor hitro se bo Nemčija razorožila, sledili temu zgledu. Se vedno pa čakamo na lojalno izpolnitev te obljube in jaz nočem misliti na možnost, da bomo morali to upanje opustiti. Eno je jasno: Nobena angleška vlada, iz katerekoli stranke naj pride, ne bo mogla nikdar predlagati, niti izpeljati kake nadaljnje obveznosti, kar se tiče cilja ustvaritve mednarodne varnosti, razen del sprejetega

načrta o omejitvi in redukciji oboroževanja po mednarodnem sporazumu. Zunanji minister Henderson ni govoril v imenu manjšinske vlade, ampak v imenu vse Velike Britanije, ko je na septembrski skupščini Društva narodov v razgovoru o takozvani finančni konvenciji za podporo napadenim državam izjavil: »Stavili bomo pogoj, da bodo ti ukrepi z naše strani veljavni tudi tedaj, ko razorožitev ne bo več samo gola fraza, ampak dejstvo. To je torej načelo, na katerem bo vsakakor temeljila bodoča politika Velike Britanije.«

Razorožitev je začetek, ni pa konec evolucije civilizirane družbe, razorožitev je bistveni predpogoj miru. Gotovo je, da mir stane, zahteva prave, resnične žrtve, morda težje, kakor so bile žrtve svetovne vojne. Ne, koliko obdržimo, marveč koliko lahko damo, da zagotovimo mir, to je vprašanje, na katero mora odgovoriti vsak pravi državnik.

Ministri med ljudstvom

Karlovac, 2. nov. AA. Snoči ob 21.05 so prišli v Zagreb z belgajskim brzovlakom ministri Maksimović, dr. Šibenik, Demetrovič in dr. Šveglj. Po 20 minutnem postanku, ki je bil potreben, da so bili njihovi salonski vozovi priključeni brzovlaku na Sušak, so nadaljevali pot v Karlovac, kamor so prispeli ob pol 11. Postaja je bila okrašena z zelenjem in z zastavami. Tu se je navedenim ministrom priključil minister za šume in rude ing. Serbec. Ministre je pozdravil na postaji podpredsednik mestne občine Rainer. Nato so se ministri napotili v avtomobil skozi goste špalirje navdušenega občinstva v mesto, ki je bilo okrašeno z državnimi trobojnicami. Danes na vse zgodaj so napolnili mestno posvetovalnico zastopniki iz Karlovca in iz vseh okrajev, ki gravitirajo h Karlovcu. Ministri so prispeli v dvorano ob 10 dopoldne. Zastopnike kraljevske vlade je pozdravil predsednik občine Gustav Modruša, dolgoletni narodni poslanec. Najprej so je zahvalili Nj. Vel. kralju za modro dejanje z dne 6. januarja in naglašali, da je Karlovac od nekdaj sodeloval pri narodnem in državnem edinstvu. Naposled se je zahvalil gg. ministrom za njihovo naklonjenost do Karlovca. Zatem je »predsednik prečital pozdravno brzojavko Nj. Vel. kralju, vrhovnemu našemu voditelju in glavnemu poborniku našega edinstva in naše slave. (Burno vzklikanje) Živel naš kralj! Živel naš kraljevski dom! Pozdravna brzojavka je bila odposlana predsedniku ministrskega sveta generalu Petru Živkoviću.

Za tem je povzel besedo prof. dr. Nikšič, ki je naglašal, kolikšne važnosti je današnji sestanek za Karlovac. Nato je govoril o važnosti manifesta z dne 6. januarja in se zahvalil kralju, kraljevski vladi in gg. ministrom za njihovo dosedanje delo. Nato so govorili zastopniki iz vseh okrajev od Metlike do Siska in od Korena do morja na drugi strani. Najpomembnejši je bil vsekakor govor odvetnika dr. Nemca, ki je kot zastopnik svojih prijateljev in somišljenikov iz Siska, Petrinj in Gline ter v imenu bivših pristašev ukinjenih strank prečital deklaracijo svojih prijateljev, ki pravi na koncu: »Globoko smo prijeteljski s prepričanjem, da je bodočnost našega naroda in naše države le v polnem našem edinstvu. Zato smatramo za svojo dolžnost, da podpremo z vsemi svojimi silami vsako delo, ki je usmerjeno k temu cilju. Naj živi kraljevina Jugoslavija! Naj živi Nj. Vel. jugoslovanski kralj Aleksander I.«

Prisotni so pozdravili zadnje besede govornika z navdušeno manifestacijo za kralja in za državo.

Po izčrpani listi govornikov je povzel besedo minister dr. Stanko Šibenik. Najprej je govoril o opombah svojih predgovornikov ter nadaljeval:

»Ko sem poslednjič govoril na tem mestu, neposredno izza manifesta Nj. Vel. kralja z dne 6. januarja — prisotni se bodo tega spomnili — sem dejal, da smo se borili v parlamentu in v vladi v Belgradu proti korupciji, proti temu, da se državna last izrablja v korist poedincev, borili smo se proti partizanstvu, ki je državo izkoriščalo za oblast večine nad manjšino. Te borbe je ustavil Nj. Vel. kralj, naš vzvišeni vladar, ki se mu moramo zahvaliti, da je prenehalo partizanstvo in korupcija. Delo, ki ga izvaja kraljevska vlada, sloni na naslednjih splošno priznanih načelih: 1. da oblast ni v službi ene stranke, marveč, da gre vsej državi; 2. da mora biti uradništvo izven strank, nad strankami. Državni denar, ki je narodna last, mora pripadati državi, ne pa posameznim strankam. Ta načela je mogla izvesti samo vlada, ki je nad strankami, izven strank in izven strankarskih borb. Zato naslanja sedanja kraljevska vlada in sedanji režim vedoma vse svoje delo, vse svoje naloge in vso svojo odgovornost na tale načela: 1. na absolutno enakost pred zakonom vseh državljanov ne glede na vero, plemo in prejšnjo stranko; 2. na absolutno odgovornost uradništva, da izvaja zakon enako in v isti meri napram vsem; 3. na absolutni enakopravnosti vseh državljanov, pri uživanju koristi, ki jih daje država.

Prizadevanja kraljevske vlade so bila učinkovita in lahko rečemo, da so ta vprašanja rešena. To so vprašanja, ki jih ne more rešiti nobena stranka. Nadalje so vprašanja tako splošnega značaja, da jih ni mogla rešiti nobena stranka in da se niso smela izročiti nobeni stranki. Pač pa jih je bilo treba rešiti v zadovoljstvo vseh državljanov, v korist celote in tako, da teh vprašanj nihče več ne bo mogel postaviti. Ta vprašanja so: 1. nacionalno vprašanje; 2. državno vprašanje; 3. vprašanje vere in 4. stanovsko vprašanje.

Minister dr. Šibenik je utemeljeval pomen teh vprašanj in dejal: Lahko rečem, da so vsa ta vprašanja naša uprav najuspešnejše rešitev. Nacionalno vprašanje je bilo rešeno s pravim in iskrenim jugoslovanstvom. (Burno in navdušeno vzkl-

kanje: Živela Jugoslavija!) Jugoslovanstvo je najsijsnejši izraz naše nacionalne pripadnosti in našega nacionalnega edinstva in najlepša garancija za popolno ravnopravnost vseh Jugoslovanov. Jugoslovanstvo je s tem postalo popoln pojem v nacionalnem in državnem oziru. Jugoslovanstvo ne pomeni smrti srbstva, hrvatsva in slovenstva, ker bi bilo sicer sirota brez očeta in majke, marveč je rezultat našega prostega in iskrenega prepričanja, prostega sklepa vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev, da bodo odslej živeli kot Jugoslovani v eni nacionalni državi. (Viharno odobravanje.)

Državno vprašanje je bilo rešeno tako, da je dobila naša država ime Jugoslavija. To je državno edinstvo na znotraj in na zunan pod vzvišenim kraljevskim domom Karadjordjevičev. To popolno državno edinstvo je bilo razporejeno v upravne in samoupravne enote. Tem enotam so bila prepuščena vprašanja, ki jih ni treba naprtiti celoti. Tudi to vprašanje je bilo rešeno tako, da je vsem dana popolna enakopravnost.

Kar se tiče vere, je izvedena popolna ravnopravnost. Verske razlike slone na čustvu. Zato so vere ekskluzivne in vsaka stranka, ki sloni na veri, je brezpogojno ekskluzivna. Vedno zahteva prednosti pred drugimi.

Glede stanovskih vprašanj je treba omeniti, da so bila rešena na osnovi popolne enakosti in ravnopravnosti. Vsak sloj sodeluje pri rešitvi teh vprašanj, posamezno ali skupno. Ta vprašanja pa se morajo reševati tako, da ne sme preostati v srcih kakršnakoli zagrenjenost. Mi smo doslej skrbeli, da to zagrenjenost od vsega začetka izključimo.

Pangalosova zarota

Nihče je ni smatral za resno.

Atene, 2. nov. j. Preiskava v pangalistični zaroti je pokazala, da je stal Pangalos na čelu čisto majhne skupine častnikov, ki so bili prepričani, da bodo zopet z lahkoto ponovili pangalistične nemire iz leta 1925. Prav tako je preiskava ugotovila, da niti garnizija v Atenah, niti kaka garnizija v provinci ni imela nobenih zvez s tem načrtom. Ves načrt, ki se je tako hitro izjavil, je bil plod ambicij te male skupine, ki pa nima občesar skupnega niti z vojsko, niti z javnim mnenjem. Vsi listi in javne ustanove brez izjeme obsojajo ta načrt in v svojih resolucijah, ki so jih uoslali vladi, zahtevajo ostro kazeno za punitarje.

Obisk kraljice Marije v bolnišnici

Belgrad, 1. nov. j. Včeraj je Nj. Vel. kraljica obiskala drugi kirurški oddelek splošne državne bolnišnice, ki je bil te dni odprt. Pozdravil jo je šef II. kirurškega oddelka g. Andra Nikolić, nato pa ji je primarij dr. Koen predstavil zdravnike. Nj. Vel. kraljica je obiskala vse prostore oddelka in se po končanem obisku izjavila gosp. dr. Koenu: »Nisem si mogla misliti, da je na vašem oddelku vse tako praktično in lepo.« Ta novi oddelek bo lahko sprejel do 150 bolnikov.

G. Klein v Belgradu

Belgrad, 2. nov. j. Bivši ameriški državni podtajnik za trgovino in sodelavec predsednika Hooverja, g. Klein, ki je predvčeršnjim dospel iz Budimpešte v Belgrad, je obiskal ministra za trgovino g. Demetrovića. Ameriški poslanik v Belgradu, g. Prince, je sinoči priredil njemu na čast banket. Včeraj je g. Klein na Avali položil venec na grob neznane vojaka, potem pa se je vpisal v dvorno knjigo. Danes zvečer pa priredi minister dr. Marinković njemu na čast banket pri Srbskem kralju.

Novi obrtni zakon

Belgrad, 2. nov. j. Komisija strokovnjakov za pretres in oceno novega zakonskega načrta o obrtnih je po 8 dnevnem delu končala svoje delo. K uspešnemu delu so pripomogli vsi člani komisije in so storili vse, da je zakonski načrt čim boljši in dovršenjši. Po objavljenem delu so vsi strokovnjaki in zastopniki raznih korporacij in društev izrekli zahvalo ministru za trgovino in industrijo g. Demetroviću, ker jim je dal priložnost, da se seznajajo z zakonom in da pri njem sodelujejo. Obenem so se zahvalili in izrekli polno priznanje predsedniku komisije, kakor tudi referentoma gg. dr. Pavletiću in dr. Aranbićemu.

Imenovanje

Belgrad, 2. nov. j. Z odlokom g. ministra pravde je imenovan za suplenta v I-9. v Murski Soboti, g. Rudolf Mušič, absolvent filozofije.

Venizelos pri carigrajskem patrijarhu

Bajoglu, 2. nov. as. Madjarski ministrski predsednik Bethlen se je včeraj popoldne vrnil v Budimpešto. Istočasno sta zapustila Carigrad tudi grška ministra Venizelos in Mihalakopoulos. Včera dopoldne je bil z zanimanjem pričakovani sestanek Venizelosa s carigrajskim patrijarhom, kateremu so prisostvovali številni zastopniki grškega in turškega tiska. Patrijarh in tudi Venizelos sta naglašala, da služita obisk utrditvi miru in grško-turškega prijateljstva. Bolgarski poslanik Pavalov, ki se je udeležil svečanosti v Angori, je izrazil upanje, da bo turško-grška sprava mnogo pripomogla k temu, da se uresniči Balkanska unija. Izjavil je tudi, da bo prihodnje pomlad bolgarski kraljevski par obiskal Angoro. Turški zunanji minister Tefvik Rudžibej bo najbrže prihodnje dni obiskal bolgarskega zunanjega ministra v Sofiji na svojem potovanju v Zenevo k razorožitveni konferenci.

Bethlen je zadovoljen

Ankara, 2. nov. AA. Predsednik madjarske vlade grof Bethlen je dal pri odhodu iz Stambula zastopniku anatolske agencije izjavo, kjer pravi, da je zadovoljen z izmenjavo misli s predsednikom turške vlade Izmetom pašo in Tefvikom Rudžibejem. »Vtis imamo, da obstoja med nami popolno soglasje naziranja.« Grof Bethlen obžaluje v svoji izjavi, da so listi pripisali poseben pomen slučajni istočasnosti njegovega obiska v Ankari in Venizelosaovega prihoda. Njegov prihod v Ankaro ni naperjen proti nobeni državi. Na kraju svoje izjave se grof Bethlen zahvaljuje za prijateljski sprejem v Turčiji.

Volilni boj v Avstriji

Dunaj, 2. nov. j. Volilni boj v Avstriji postaja vedno ostrejši. V Gradcu sta bila pri spopadu med socialisti in hajmverovci dva policijska stražnika težko ranjena. V Inomestu je prišlo do pravcate poulične bitke, pri kateri so uporabljali palice, kole in bodala. Tudi streljali so. Stiri osebe so bile težko ranjene. Notranji minister Starhemberg je ponovil svojo grožnjo za slučaj neugodnega volivnega izida. Na shodu v Florisdorfu je dejal: »Naj izpadejo volitve kakor hočejo, mi smo sedaj tu in ne bomo več dali vajet iz rok. Heimwehr nima namena, da bi za kratek čas prosila za naklonjenost volivcev. Volilni izidi ne morejo njene moči prav nič izpremeniti. Prišel bo dan, ko bodo samo ljudje našega mišljenja imeli v rokah vlado. Mi hočemo 100 odstotno rešitev: hajmverovski državci.«

Dunaj, 2. nov. as. Dne 2. novembra, ko so Heimwehrovi napovedali svoj pohod na Dunaj, pozneje pa so ga preklicali, je bil na Dunaju samo velik šod, ki ga je priredila krščanska socialna stranka. Na shodu sta govorila poveljnik krščanskih socialnih Heimwehrovcov, major Fey, ter zvezni kancler in vojni minister Vauzoin. Povsed se vladal lep mir.

Žalna svečanost v Belgradu

Belgrad, 2. nov. m. Na tukajšnjem vojaškem pokopališču se je danes vršila žalna služba božja v čast nemškimi in italijanskimi vojakom, padlimi v svetovni vojni. Slovesnosti so se udeležili poleg zastopnikov italijanske in nemške države tudi zastopniki našega zunanega in vojnega ministristva ter belgradskega prebivalstva. Pri tej priliki je nemški poslanik na našem dvoru Hassel imel nagovor, v katerem je izjavil: »S hvaležnostjo in spoštovanjem pristopamo danes k tem grobovom, da jim izkažemo sveto dolžnost pietete. Zahvaljujemo se našim padlim bratom za ono, kar so storili v službi največjega ideala: domovine. Zahvaljujem se zastopnikom jugoslovanskih oblasti, kakor tudi zastopnikom onih držav, ki so bile naša zaveznice. Posebno smo pa hvaležni tej državi, ki jo čaka še tako lepa bodočnost in kjer se nahajajo tako dobro čuvani grobovi naših vojakov. Najbolj toplo zahvalo pa izražam Nj. Vel. kralju Aleksandru I., vzvišenemu vladarju, ki je v svojem viteškem čustvu obiskal predčerašnjim te grobove. V tem trenutku se spominjam tudi grobov srbskih vojakov, ki se nahajajo v Nemčiji.« Nato so zastopniki tujih držav in naših oblasti položili številne vence na grobove padlih junakov. Na italijanskem pokopališču je imel daljši govor vojni kaplan Prouceino.

Fašisti taje število žrtev potresa

Rim, 2. nov. j. Danes je bila objavljena službena lista oseb, ki so se smrtno ponesrečile pri zadnjem potresu v Anconii in Senigalliji. V tej listi je navedenih samo 16 mrtvih oseb. Po poročilu tukajšnjih listov pa je število mrtvih mnogo večje. Včeraj je zopet umrlo nekaj ranjenecv v Anconii in Senigalliji, tako da je število mrtvih v Anconii naraslo na 6. »Tribuna« trdi, da so v Senigalliji skoro vse hiše poškodovane od potresa. Najbolj so trpele zgornja nadstropja. V Anconii je poškodovanih 60% vseh poslopj. V Loretti je poškodovana celo velika bazilika. Nad celim ozemljem, ki je trpelo radi potresa, krožijo letala in pregledujejo škodo. Največ je trpela provinca Marche in mesto Senigallija, ki je popolnoma evakuirano od prebivalstva. Poslali so v poškodovane kraje oddelke vojske in milice, ki grade šotore in nudijo ubogemu prebivalstvu prvo pomoč. Poleg tega pa pozivajo tudi na red.

Število smrtno ponesrečenih se ni popolnoma točno ugotovljeno, ker še vedno raste. Čisto gotovo pa je, da je neprimerno večje, kakor pa ga ugotavlja službena lista. Zdi se, da fašistične oblasti tudi sedaj, kakor ob priliki zadnjega katastrofalnega potresa v južni Italiji, ne pustijo v javnost ločnih vesti o številu mrtvih in ranjenih, ker se boje, da ne bi te vesti izvale med prebivalstvom razburjenja.

Homatije na Španskem

Madrid, 2. nov. as. Znani konservativni politik Ossorio Callardo je imel danes v Valenciji govor, v katerem je opozarjal na možnost revolucije v Španiji, ki pa bi bila na vsak način zelo škodljiva za deželo. Moglo bi se samo zgoditi, da bi vojaštvo revolucijo potlačilo, ali pa da bi vojaštvo samo izvedlo revolucijo. V obeh primerih bi prišel zopet na krmljo militarizem. Nasprotno pa je Callardo zahteval, da se kralj odpove prestolu. Callardo sam je še vedno monarhist, smatra pa, da mora monarhija spremeniti osebo kralja. Kralj Alfonz se je, četudi z najboljšimi nameni, preveč pridružil diktaturi. Če bi se mogel kralj odločiti za odstop, bi s tem izkazal Španiji zelo velike usluge. Sicer pa to ne bi bil prvi primer, ker se je odreklo prestolu že več španskih kraljev.

Mariborska nedelja

Maribor, 2. novembra.

Smrtna kosa. Umrli so: Antonija Bračko, zasednica, stara 67 let, Slovenska ulica 40; pogreb v ponedeljek ob pol 16 iz mrtnišnice na mestno pokopališče. — Frančiška Veg, soproga inkasanta električnega podjetja, stara 33 let. Pogreb v ponedeljek ob 15 iz mrtnišnice na mestno pokopališče. — Franc Kok, trgovec, star 65 let, Pobreška ulica 4. Pogreb bo v torek ob 15 na magdalensko pokopališče.

V Ljudski univerzi predava v ponedeljek ob 20 mešč. šolski učitelj Ivan Lavrenčič o telesni vzgoji otroka v predšolski dobi.

Varnostne beležnice so vsebovale včeraj in danes skupaj 7 aretacij in 37 prijav radi običajnih prestopkov. Smolo je imel strojni ključavničar Ivan Dreisibner; na Kralja Petra trgu so ga v radi uri napadli trije neznanec, ga poškodovali na levi roki in je moral iskati pomoči pri reševalni postaji. Vsi poizkusi, da bi se ugotovila identiteta skrivnostne trojice, so ostali brezuspešni. Podobno se je prihodilo 20 letnemu poljskemu dninarju Leopoldu Germaeu pred hišo posestnice Marije Talerjeve v Zitečih vasi; ko se je vračal od kožuhanja domov, sta dva neznanca fanti navalila nanj z nožem in mu prizadejala težke poškodbe na desni roki, tako da so težko ranjenega Germaea morali prepeljati v mariborsko splošno bolnišnico. V tretje gre rado, 25 letni cestar Franc Verbič je bil v Napaštem vinotoku v Slivniškem Pohorju; ravno ko je nameraval domov, je ob odhodu trčil na nekega delavca L. B. Kako se je točno zgodilo še ni dognano; davi so Verbiča, ranjenega z nožem v levo roko, prepeljali v tukajšnjo bolnišnico.

★ Nič ni nemogočega na svetu — pravijo ljudje. Mi pa kljub temu pravimo, da je nemogoče pravilno prati brez mila. Nemogoče je tudi zamenjati priznano terpentinsvo milo Gazela s kakim drugim milom.

Špecertijsko in kolonijalno blago, umetna gnojila, cement itd. itd.

dobavlja

Gospodarska zveza v Ljubljani

Slavnosti v Sofiji

Sofija, 2. nov. j. Včeraj dopoldne se je na trgu pred katedralo Aleksandra Nevskega vršila svečana služba božja v prisotnosti kralja, kraljice, predstavnikov oblasti in velike množice ljudstva. Včerajšnji dan je slavil ves bolgarski narod kot dan, ko se je začelo prebujanje bolgarske narodne zavesti. Kraljica, ki je svoje ime spremenila v Jovanko, je ta dan izbrala za svoj god in ga je včeraj prvič slavila. Po svečani službi božji so defilirali mlo kraljevskega para vsi učenci sorijskih ljudskih, srednjih in visokih šol na čelu z ministrom prosvete. Med njimi so bili tudi dijaki italijanske šole.

Sofija, 2. nov. AA. Tri dni trajajoče slovesnosti kraljeve poroke so se pričele danes z velikim defilejem vseh združenj in organizacij skozi kraljevi dvorec. V sprevedu je bilo kakih 10.000 oseb. Na čelu spreveda je bil predsednik vlade Ljapčev z ministri, ki je pozdravil kraljevo dvojico s kratkim govorom. Za ministri so šli narodni poslanci, rezervni oficirji in podoficirji, italijanski učenci, veterinarji in invalidi, vojne vdove in sirote, ruski, bolgarski in češkoslovaški Sokoli, nacionalne organizacije. Sledili so člani bolgarske narodne obrambe v črnih srcah, ki so kraljevski par pozdravljali na rimski način. Potem so sledile skupine emigrantov in deputacije iz Makedonije in Tracije, deloma v narodnih nošah. Zaključek spreveda so tvorili vigani, ki so v pisanih oblekah

pozdravljali kraljevski par, njim pa je sledila nepregledna množica ljudstva. Jutri bo kraljevski par odpotoval na deželo na dopust.

Sofija, 2. nov. AA. Kralj Boris je včeraj posetil predsednika bolgarske vlade Ljapčeva v njegovem stanovanju in ostal pri njem dalj časa. Po ročevalcu »Utra« je predsednik vlade kasneje izjavil, da se je kralj Boris zahvalil vladi za neposreden sprejem, ki ga je bila deležna kraljevska dvojica v Sofiji. Vrh tega je Ljapčev poročal kralju o vprašanju, ki so se pojavila za časa kraljeve odsotnosti v inozemstvu. Pred stanovanjem so kralja dvignili na ramena in ga odnesli v avtomobil.

Sofija, 2. nov. A. Predsednik bolgarske vlade Ljapčev priredi v torek večerjo za člana sedanjega in bivšega kabineta kakor tudi za člane bivšega Cankovega kabineta. Sodijo, da namerava Ljapčev doseči spravo in vzpostaviti bivšo stranko zgovoristov.

Izmišljene vesti o atentatu na bolgarsko kraljevo dvojico

Razni listi so prinesli vesti o poskušanem atentatu na bolgarskega kralja in kraljico. Napadalec da so streljali v bližini Plovdiva na dvorni vlak. En strel je baje ranil vojaško stražo, drugi strel pa zadobil stražnikovo puško. Bolgarska brzojavna agencija poroča, da so te vesti popolnoma izmišljene.

Kronanje abesinskega cesarja

Pariz, 2. nov. A. Havas poroča iz Adis Abebe: Davi ob 7 in pol je bilo slovesno kronanje abesinskega cesarja Tafarija. Navdušenje je bilo nepopisno. Današnje slavlje spada med najlepša, kar jih je doživelo staro abesinsko cesarstvo. Po kronanju so abesinskemu cesarju čestitali zastopniki evropskih dvorov in diplomatski predstavniki. Po kronanju se je napotil ogromen spreved po glavnih prestolniških ulicah, ki so bile vse v zastavah in cvetju.

Milan, 2. nov. as. O stroških in razkošju današnjega kronanja abesinskega kralja poroča poseben dopisnik turinske »Gazetta del Popolo«: Samo krona, ki jo je napravil neki angleški juvelir in ki ima krasne briljante, je stala en milijon funtov. Kraljica je dobila čudovito krassen diadem. V slavnostnem sprevedu se je peljal kraljevski par v gala kočiji, ki je bila preje last nemškega dvora v Potsdamu. Namesto prejšnjega pruskega orla, je

napravljen na kočiji grb z abesinskim levom. Kočija je peljala šest prebranih morskimi polnokrvnih žrebcev, za katere so ljubitelji že sedaj ponujali bajne cene.

Adis Abeba, 2. nov. AA. na trgu pred katedralo Sv. Gregorja je bil svečano odkrit spomenik cesarja Menelika. Slavnosti je prisostvoval davi kronani etiopski cesar Neguš Tafari, diplomatski zbor, prestolonaslednik, abesinski vojvode in cerkveni dostojanstveniki. Cerkevni dostojanstveniki so imeli pisana tradicionalna oblačila. Neposredno pri cesarju so stali videmski princ, gloucesterski vojvoda in francoski maršal Franchet d' Esperey. Cesar je odkril spomenik z govorom, v katerem je hvalil zasluge pokojnega cesarja Menelika. Ogromna množica, ki je stala v spoštivi razdalji za vojaškim kordonom, je pričela navdušene manifestacije.

Madjari in Mussolinijev govor

Budimpešta, 2. nov. z. Zadnji Mussolinijev govor je še vedno predmet živahne diskusije madjarskih listov. Posebno pazno mu posvečajo vladni listi. Navdušujejo se predvsem za oni del Mussolinijevega govora, v katerem se pletejuje za revizijo mirovnih pogodb. Vendar se pa »Magyar Ujszag«, na katerega ima velik vpliv vojni minister Gömbös, izraža nekoliko skeptično o fašistični Italiji in njeni revizionistični politiki. Vojda demokratske stranke Karel Rassy je napisal za »Pesti Kurier« uvodni članek, v katerem pravi, da nihče ne sme iti preko temnih besed v Mussolinijevem govoru.

Mussolinijeve besede so spravile revizionistični pokret in njegov uspeh v negotovost. Mussolini v vsakem svojem govoru naglašja, da fašizem ni izvozní material, in vendar pravi, da je na vidiku fašistična Evropa. Razume se, da si Mussolini pri tem predstavlja nadvlado latinskega imperija.

Rassyev članek je izval v madjarskih vladnih krogih veliko ogorčenje. Prosvetni minister, grof Klebelsberg namerava na prihodnji seji parlamenta govoriti o velikih besedah Mussolinija in napasti Rassyja radi njegovega članka, češ da je ta napisan proti interesom madjarskega nrod.

Sport

Prvo kolo pokalnih tekem — Poraz zagreb. nogometa v Ljubljani

Grafika: Jadran 2:2.

S svojimi prireditvami LNP nima sreče. Pokalne tekme, ki v drugih mestih privabijo več gledalcev kot prvenstvene, v Ljubljani ne vlečejo. V soboto, na praznik vseh svetnikov je odredil LNP prvo kolo pokalnih tekem. Naravno, da na tak praznik ne more biti dober obisk. Pa tudi na igralcih samih je bilo opaziti posebno nerazpoloženje, ravno radi tega praznika. Mislimo, da bi LNP napravil veliko boljše, če ne bi pustil igrati te tekme na tak velik praznik.

Jadran se je pokazal kot moštvo, ki ni ravno posebno disciplinirano. Tekma je namreč bila zaključena predčasno, ker radi faulta izključeni igralce Jadrana ni hotel zapustiti igrišča.

Svoboda: Hermes 5:2 (3:0).

Svoboda je po dolgem času zopet nastopila kompletna. Igra sama ni bila na posebni višini, vendar je rezultat v korist Svobode popolnoma pravičen. Posebno je ugačala napada na vrsta in pa obramba. Z Bončarjem je Svoboda dosti pridobila. Agilna igra Svobode je Hermesa tisto zmedla, tako da šiškarji skoro do sapa niso prišli. Le mal odomek igre so Hermežani zaigrali tako kot se mora, pa so dosegli dva lepa gola. Igru primeren je bil tudi sodnik Dolinar. Pogovarjal se je z igralci in na mestu, da bi žvižgal, je igralce kar opominjal in jim grozil.

Korotan: Reka 2:1.

Zadnja prvenstvena tekma drugega razreda je bila precej burna. Sodnik je izključil radi izgredov kar pet igralcev. Korotan je zmago zaslu-

žil, vendar bi se morali nekateri igralci obnašati bolj disciplinirano.

Grafika: Grafičar (Zagreb) 5:2 (3:0).

Kar dve zmagi so dosegli naši klubi nad zagrebškimi moštví. Lep uspeh je dosegla Grafika proti kolegom iz Zagreba. Zmagal je namreč v tej igri boljši sistem domačih, ki niso kombinirali, temveč več streljali. Zagrebčani so pa nasprotno imeli več od igre, lepo kombinirali, zato pa nič streljali. Rezultat je realen in le potrdi, da Grafika lepo napreduje, in bo dosegla, ko izpolni razne vrzeli v napadu, še lepe uspehe.

Ilirija: Železničar 4:3 (2:1).

V drugi nedeljski tekmi so imeli Ilirijani dosti težje stališče kot pa Grafika, nastopili so prvič v nepopolni sestavi, drugič pa proti odličnemu moštvu. Po današnji igri gostov lahko rečemo, da so dobro moštvo, s katerim je treba računati. Le škoda, da igrajo malo preostro in nimajo pravega pojma o disciplini. Sicer je v tej tekmi tudi domače moštvo igralo malo bolj ostro, kar nikakor ni v korist igri. Borbeno igra se precej razlikuje od ostre. Tak način igre bo treba opustiti. Tudi rezultat bi bil lahko povožnejši, če ne bi Brglez zakrivil nepotrebnih 11 metrovke. Najbolj se pozna Ilirija, da manjka leve zveze, kajti Doberlet je krilo, in ne zvezni igralce, kajti zveza mora po žogo oziroma pomagati krilcem, v to pa Doberlet ne napravi. Zato je tudi v tej igri igrala prav za prav le desna stran. Najs'abša točka moštva je bila krilista vrsta, kjer se je najbolj poznalo Deklevi, da že dalj časa ni igral teže tekme. Sodil je dobro g. Šneler, ki pa ni imel ravno lahkega stališča radi nediscipline gostov.

Mariborski sport

Maribor, 2. nov. 1930.

Lahkoatletski miting.

Danes dopoldne se je vršil na igrišču SK Rapida lahkoatletski miting, ki sta ga priredila I. SSK Maribor in SK Rapid. Udeležba od strani atletov kakor publike je bila precejšnja. Rezultati so naslednji: Tek 100 m: 1. Monderer (SK Rapid) 12,2; 2. Mesarec (SK Rapid) 12,3; 3. Mühleisen (SK Rapid) 13. Met diska: 1. Vagner (SK Železničar) 27,63 m; 2. Ogrižec (Rapid) 25,90 m; 3. Monderer (Rapid) 24,65 m. — Tek 800 m: 1. Hoffer (Rapid) 2:10,3; 2. Jeglitsch (Rapid) 2:15,4; 3. Heller (Železničar) 2:21,3. Skok v daljavo z zaletom: 1. Monderer (Rapid) 5,86 m; 2. Jež (I. SSK Maribor) 5,77 m; 3. Arko (I. SSK Maribor) 5,67 m. Tek 3000 m: 1. Podpečan (Železničar) 10:12; 2. Straup II (Železničar) 10:33; 3. Straup I (Rapid) 11:21,3. Met kroglice: 1. Arko (I. SSK Maribor) 10,20 m; 2. Peischl (Rapid) 9,42 m; 3. Gala (I. SSK Maribor) 9,12 m. Tek 200 m: 1. Mesarec (Rapid) 25,2; 2. Mühleisen (Rapid) 26,2; 3. Jeglitsch (Rapid) 26,3. Skok v višino: 1. Jež (I. SSK) 1,55; 2. Arko (I. SSK) 1,55; 3. Hof-

fer (R.) 1,50. 4 krat 100 m stafeta: 1. Rapid, 2. Železničar.

NOGOMET.

Na igrišču I. SSK Maribor so se včeraj popoldne vršile tekme za pokal medklubskega odbora L. N. P. v Mariboru. Tekem so se udeležili vsi prvorazredni mariborski klubi in je vsaka tekma trajala le 45 minut. Kot prvi par sta nastopila

Maribor - Svoboda 5:0.

Maribor je imel lahko stališče. Sodil je g. Bergant. Drugi par sta bila

Železničar - Rapid 1:0.

Rapid se začel igro brez vsake ambicije. V obrambi se je posebno opazilo, da je manjkal Kurmann. S tem večjo voljo je igralo do zadnje minute moštvo Železničarja, ki je zaslužno zmagalo. Sodnik g. dr. Planinšek je imel igro v rokah. Nato sta nastopila zmagovalca iz obeh tekem

Železničar - Maribor 3:2.

Maribor je nastopil brez vratarja Korena in je bil ves čas v premoči. Le napad je imel neverjetno

Ljubljana ob dvojnem prazniku

Ljubljana, 2. novembra.

Hud udarec je zadel velespoštovano rodbino g. Narte Velikonje. Neizprosna smrt je po kratkem, hudem trpljenju ugrabila štiriletnega nadebudnega sinčka Nacka. Pogreb nepozabnega mljenčka bo v torek ob dveh popoldne s Sv. Petra ceste 98 na pokopališču pri Sv. Križu. Hudo prizadete starše, bratce in sestre naj tolaži zavest, da imajo novega priprošnjika pri Bogu.

Gg. odbornike »Jugoslovansko-češkoslovaške Lige« prosimo, da pridejo danes v ponedeljek, 3. 1. m. v direkijo »Jutra« v Knačjevo ulico 5-11 podpisati posvetitev v album, ki ga izroči Liga g. konzulu dr. Reslu. — Predsedništvo.

Odhodnica g. konzula dr. Resla. Gospode, ki so dobili posebna vabila na poslovilno večerjo na čast g. konzula dr. Reslu, vljudo prosimo, da nam takoj (do 10 dopoldne) sporoče, ako se udeležijo večerje v »Zvezdi« ob pol 21. — Odbor Jugoslovansko-češkoslovaške Lige.

Prejšnja leta je bilo v Ljubljani prav običajno, da so tatovi in vlomilci izrabili priliko, ko se je večina ljubljanskega prebivalstva preselila za eno popoldne na pokopališče, in da so kradli po zapuščenih stanovanjih kar na debelo. Letos pa k ereči ni bilo v soboto ne v nedelo čuti o nobenem takim vlamu. Policijska kronika bi sploh ne vedela ta dva dni nišesar poročati, da ne bi bi o toliko piñancev, ki so počenjali razne neumnosti po cestah. V zaporih je v noči na soboto in na nedeljo prenočilo deset razgrajčev, ki so jih zjutraj odpravili z občutnimi kaznimi. Na več krajih je prišlo tudi do manjših pretepoz.

Kronika nesreč je precej pestra. V soboto dopoldne je neki ljubljanski avlotaksi povozil v Krašnji tamkašnjega gostinčarja, 28 letnega Janca Naksta. Nakst je dobil hude notranje poškodbe, zdrobljena sipa avtomobila pa mu je porazela ves obraz. Prepeljan je bil v ljubljansko bolnišnico. Njegove poškodbe so resne, vendar pa niso nevarne za življenje. — Mesarski vajenec Franc Mazovec, slunajoč v Potočnikovi ulici 12, je nekaj ravnal z bencinom, ki se je vnel in mu opekeli obraz. — V soboto je neznan motociklist povozil v vasi Poljane pri Št. Vidu nad Ljubljano 2 letno ključavničarjevo hčerko Tončko Keržičovo. Dekletce je dobilo hude poškodbe. — V Kompoljah je konj s kopitom sunil v glavo 7 letnega posestnikovega sina Josipa Mostarja. — V Litiji se je ponesrečil 24 letni delavec Vinko Šme z Jezice. V gozdu je pri delu padel in si zlomil desno nogo. — 24 letnega delavca Josipa Verbiča je nedolgo pomeči sunil z nožem v glavo. Napadalec ni znan. — Vsi ponesrečenci se zdravijo v bolnišnici.

Avtomobilska nesreča. Danes ob 6 zvečer je pred Figovcem na Dunaški cesti avto povozil nekakega 30 letnega moža. Korskali je izpred Figovca proti Tavčarjevi ulici ter ni videl avtomobila, ki je vozil v smeri od pošte in ki ni dal nikakega znamenja. Avto je podrl moža na tla. Dobil je poškodbe na roki. Na kraju nesreče se je zbrala velika množica ljudstva.

»Ustrelil, če se upaš!« Na praznik popoldne se je v Sori pripetila težka nesreča, ki jo je povzročila prešerna razposajenost mladine. Ljudje so šli okoli 4 popoldne od nauka, n-kar se je mladina pričela zbirati na vasi in uganjati razne šale. Med mladino sta bila tudi 12 letni delavec sin Feliks Tratinik s Sore št. 16 in pa 14 letni Jože Jereb. Jereb je imel majhno pištolo-flobertovko in je z njo pomeril na Feliksa. Ta je dejal Jerebu, misleč, da ima v rokah navadno otroško pištolo: »Kaj pa čakaš. Ustrelil, če si upaš!« — »No, pa bom!« je vzdiknil Jereb in res ustrelil. Mala flobertovka pa se je izkazala za prav nevarno orožje, zakaj projektil je zadela Feliksa v desno senca. Feliks je padel, nato se pa ves okrvavljen dvignil, nakar mu je Jereb dejal: »Kaj pa stojiš, če si ustreljen? Zdej pojdi domov!« In Feliks je res odšel domov. Njegovi domači so seveda trkoj nato poklicali reševalni avto iz Ljubljane, ki je Feliksa prepeljal v ljubljansko bolnišnico. Upati je, da ta strel, napravljen v šali, ne bo usoden za življenje Feliksa Tratinika. Oba, Feliks Tratinik in Jože Jereb, pa si bosta nahrz v bodoče premislila, ša'ti se s flobertovkami, ki le niso tako nedolžne, kakor izgledajo.

Druge tekme

Belgrad, 2. nov. m. Rezultati današnji prvenstvenih tekem so sledeče: V Splitu Ha, JSK 3:1; v Zagrebu Concordia - Slavija, Sarajevo 3:0, v Belgradu Jugoslavija - Slavija, Osijek 5:0.

Zagreb, 2. nov. p. Danes je odigrala tekma za državno prvenstvo med Concordio in Slavijo iz Sarajeva. Concordia je odločila svojo semifinalno tekmo proti sarajevskemu prvaku po ostri in lepi borbi v svojo korist. Zagrebški sportniki niso pričakovali, da bo Slavija predvedla tako leno in koristno igro in da bo tako opasen nasprotnik zagrebškemu prvak. Slavija je s svojo igro iznenadila, vendar pa ni mogla doseči boljšega rezultata. Tekma je končala s 3:0 (1:0) in se bo potemtakem vršila prihodnjo nedeljo finalna tekma za državno prvenstvo v Zagrebu.

Novi Sad, 2. nov. z. Danes popoldne ob treh se je vršila na igrišču Karagjorgje nogometna tekma med zagrebškim Gradjskim in novosadskim prvakom Vojvodino. Pred 3000 gledalci je tekma končala z 2:0 (1:0).

Zagreb, 2. nov. p. Danes se je vršilo nadaljevanje nižjerazrednega prvenstvenega tekmovalstva. Dosegli so se sledeči rezultati: Zmaj-Maksimir 1:0, Derby - Sava 2:2, ZSK - Pekarski 1:1, Grič-Tipografija 4:1, Makabi - Zagreb 1:1 in Slaven-Feraria 2:1.

Inozemski sport

Budimpešta, 1. nov. as. Nemzeti-Szabaria 2:1 (0:0).

Praga, 1. nov. as. Slavia-Wacker München 7:0 (2:0).

Praga, 2. nov. as. V četrti finalni tekmi za srednjeevropski pokal je zmagal današki Rapid proti praški Sparti z 2:0.

Dunaj, 2. nov. as. Sportclub-Slovan 2:1 (0:0). — Wacker-F. A. C. 3:3 (1:1). — Hakoah-Gersthof 4:1 (2:1). — B. A. C.-Bewegung 3:1 (2:1). — Moravia-Hertha 4:2 (2:1). — Weiss-Elf-Simmering 3:3 (2:2). — Vorwärts-Donau 3:0 (0:0).

Družba „ILIRIJA“ Premog

Dunaška cesta št. 46

Telefon: 2820

Drva

Koks

Na gomilah naših dragih...

Bridkost, ki daje življenju pravi smisel in določa človeškemu ubivanju na zemlji pravo ceno, je večeraj in danes združila tisoče in tisoče. Bridkost teh tisočev pa se je zopet spajala z bridkostjo vseh Slovencev, vseh državljanov in z bridkostjo vsega krščanskega sveta, ki se je danes spominjal svojih pokojnih bratov in sester. Vsa ostala čustva in razpoloženja, ki so jih ljudje zmogli v svojih srcih, so se ta dan umaknila globoki, vesoljni, zemljo obsegajoči bolesti in spominu na pokojnike. Po nešteti pokopališčih in grobeh, po grobiščih na bivših bojiščih, povsod so gorele lučke, povsod so roke pokladale na zadnja prebivališča nekdanjih živih cvetov, povsod so grobove motile solze in povsod se je dvigala kvišku nežna, tiha molitev.

V Ljubljani...

Pieteta do pokojnikov je v Ljubljani globoko zasidrana. Vsaka ljubljanska družina čuti v sebi dolžnost in močno obveznost, da se vsaj na ta dan spomni svojih pokojnikov. Zato sta obe ljubljanski pokopališči na ta dan po nji žalostnih in zato hiti na ta dan do obeh pokopališč velika, dolga reka ljudi. Pokopališči pa, ki ju čez leto obiskujejo le maloštevilni, čeprav nista prav za prav skoro nikoli popolnoma osamljeni, pa na ta dan dan oživita, dasi hranita v sebi smrt. Na ta dan se življenje samo klanja pred smrtjo in pred večnostjo. Že več let je v Ljubljani reden pojav, da ima pokopališče pri Sv. Krištofu vedno manj obiskovalcev, pokopališče pri Sv. Križu pa vedno več. To je prirodno, zakaj oni nešteti tisoči, ki so se nekdanj podajali k Sv. Krištofu poklanjat spominu svojih pokojnikov, so se počasi že sami preselili za trajno k Sv. Križu in le malo jih je še ostalo. Vendar pa je bilo letos pokopališče še prav dobro obiskano in so lučke gorele na mnogih grobovih. Pokopališče pri Sv. Križu pa je bilo seveda obiskano letos tako, kakor najbrž nikoli v prejšnjih letih. Čeprav v soboto, na dan Vseh svetih, ni bil žalen dan, vendar je to pokopališče obiskalo ogromno število ljudi. Skoro vsi grobovi so bili tudi že v soboto okrašeni. V nedeljo pa se je ves dan stekala proti pokopališču nepretrgana reka obiskovalcev. Ojačena policijska straža je vzdrževala red in obvladala ves promet. S postajališč na Krekovem in Marijinem trgu pa je vsako minuto odpeljal kak avtobus, seveda nabito poln potnikov. Prav tako so bili polni vsi avtobusi, ki so se vračali s pokopališča.

Pogled na pokopališče pri Sv. Križu je bil očarajoč tako po dnevi, ko so bili grobovi okrašeni s bogastvom cvetja in lučic, najlepši pa je bil pogled na pokopališče v prvem mraku, ko so na mnogih grobovih gorele še lučice. Žalnih svečanosti je bilo v teh dnevih več. Na Suhem bajerju, kjer se leže žrtve krivične avstrijske justice iz svetovne vojne, se je v soboto popoldne vršila žalna komemoracija. Akademski mladina, zvesta naši tradiciji, da je dijaštvo vedno najbolj častilo naše narodne velikane, pa je priredila v soboto ob 3 popoldne žalno komemoracijo pri Sv. Krištofu, kjer je krasno pel akademski pevski zbor.

Včeraj ob 3 popoldne so na pokopališču pri Sv. Križu pri križu ljubljanski pevski zbor zapeli več, v srce segajočih nagrobnic, katere je tisočglava množica poslušala odkritih glav. Ob tri četrti na štiri pa se je vršila v smrekovem gaju okoli grobov judenburških žrtev velika žalna svečanost. Spomenik je bil obdan s cvetjem in vencem, okoli njega pa je žarelo vse polno lučic. Spomenik je čuvala častna vojaška straža. Pred spomenikom pa je gorelo kadilo v dveh vojaških čeladah, postavljenih na piramide pušk. Svečanosti je poleg tisočglave množice prisostvovalo več častnih zastopnikov, tako mestni poveljnik general Popović, zastopnik mestne občine dir. dr. Zarnik, dalje številni častniški zbor, Zveza slovenskih vojakov,

invalidska organizacija, sorodniki pokopanih judenburških žrtev itd. Svečanost je otvorila vojaška godba Dravske divizije, ki je zaigrala žalno melodijo. Nato je številni zbor ljubljanskih pevcev pod vodstvom Zorka Prelovca zapel »Vigred se povrne«. Nato je govoril žalni govor bivši vojakurat Bonač. V svojih čustvenih, globokih in lepih izjavah, polnih primernih citatov, se je spominjal vseh žrtev svetovne vojne, ki leže po poljanah Evrope, spominjal se je vseh, ki so žrtvovali kri za domovino in za svobodo. Od svobodoljubnih Švicarjev, ki so pred stoletji prvi začeli razbijati habsburško tiranstvo, pa do solunskih borcev, judenburških žrtev in Endlicherja gre ena sama veriga za svobodo padlih borcev, iz katerih krvi je vzklila prostost. Govornik se je zahvalil generalu Popoviću za častno stražo in vojaško četo pri tej svečanosti. Med govorom je vojaška četa oddala častno salvo, vojaška godba pa je zaigrala žalno koračnico. Cerkvene molitve sta nato opravila bivaš vo. kurata Kogej in ravnatelj škofijske pisarne Jagodic. Pevci so zapeli »Oj Doberdoba«. Vso slavnost je zaključila vojaška godba, ki je zaigrala žalno koračnico.

Množico, ki je odhajala s pokopališča, je spremljala ves čas tiha žalost in spomin na drage pokojnike, bridkost nad izgubo teh, ki se jih je danes spominjala.

V Mariboru...

2. novembra.

Širom lavantinske vladikove so se zgrinjale množice vernikov na pokopališča; zgrinjale so se množice, da počaste spomin dragih ranjkih. Širom lavantinske škofije: lučice, svečke, krizanteme. Čut pietete in hvalečnosti do blagih pokojnikov je doživljala triumf. Vse to dostojanstveno, praznično razpoloženje pa je dvigala molitev v dušni in večni blagor ranjkih. Maribor se je polnil: iz vseh smeri so prihajali na grobove ranjkih svojcev; iz Pljuškega in Dravskega polja, Dravske doline, Ljubljane in še delj. Mnogi Mariborčani pa so zapustili Maribor in pohiteli v najrazličnejše kraje širom naše domovine. Na vseh progah so bili avtobusi prenatrpani; v Mariboru je samo na praznik Vseh svetnikov prevažalo 12 avtobusov mestnega podjetja množice obiskovalcev. Okoli 6000 samo na omenjeni praznik; in velikanske množice, ki so se zgrinjale peš ven na mestno, magdalensko, staro cerkevno, studenško, radvanško, kamniško, šentpetersko in frančiškansko, kjer so obiskovalci grobov zlasti občudovali lepe nove arkade. Pohiteli so na njive božje ter z globokim spoštovanjem šli mimo počivališč velikih pokojnikov: A. M. Slomška, prošta dr. Matka, dr. Vrstoška, dr. Turnerja, dr. Rosine, A. Tomšiča, dr. Medveda, dr. Stegenšeka ter premnogih, ki so ob severni meji za svoj rod delovali in žrtvovali.

Danes popoldne so šle procesije posameznih fara na pokopališča in sicer iz stolnice na staro cerkevno pokopališče, iz bazilike Matere milosti na frančiškansko, iz magdalenske cerkve na magdalensko ter so se nato opravili pokopališki obredi. Pred kapelo na mestnem pokopališču na Pobrežju pa se je razvrstila častna četa domačega pehotnega polka in se je garnizijski svečeniški p. Zavodlal z molitvo in govorom oddolžil spominu v svetovni vojni padlih. Turobno je zvenela in preko božjih njiv odjekala pesem združenih pevskih zborov. Mrak je prehajal v noč in še so žarele njive božje v blešku lučk in svečk...

Blagoslovitev spomenika Boršniku in Verovški

Naša zaslužna igralka Boršnik in Verovšek sta letos končno dobila lep, okusen spomenik nad svojim grobom pri Sv. Križu. V soboto, dne 1. t. m. ob 11 popoldne se je vršila geniva slovesnost blagoslovitve tega spomenika. Slovesnosti so se udeležili številni kulturni in umetniški delavci, prijatelji in sorodniki in stanovski tovariši obeh velikih slovenskih igralk. Med številnimi udeleženci slavnosti so bili prisotni tudi: zastopnik prosvetnega oddelka banske uprave in višji šolski

nadzornik Lužar, zastopnik mestne občine Likozar, intendant Narodnega gledališča Oton Zupančič, ravnatelj drame Pavel Golja, ravnatelj opere M. Polić, upravo zagrebskega gledališča in zagrebsko združenje igralcev je zastopal režiser Hinko Nučič, upravo Mariborskega gledališča in združenje mariborskih igralcev režiser Pavel Rasberger, dalje se je slovesnosti udeležil tudi nestor naših igralcev in prijatelj obeh pokojnikov Danilo, zastopana pa so bila razna kulturna društva, kakor Prosvetna zveza, Zveza kulturnih društev, Soča, Zveza muzikov in druga društva.

Spomenik je blagoslovil trnovski župnik in pisatelj Franc Finžgar. Po izvršenih cerkvenih opravilih je nato izpregovoril višji režiser prof. Šest. Očrtal je kulturno delo, zaslug, umetniški razvoj in pomen obeh velikih pokojnikov za dramsko umetnost.

Drugi je govoril režiser zagrebskega gledališča Hinko Nučič. V imenu zagrebskega združenja gledaliških igralcev je poudarjal govoril je hrvatski: »Ime Ignaca Boršnika je ozko zvezano z zagrebsko gledališko umetnostjo. Težko ugotoviti je Boršnik služil 25 let vdano in zvesto, ustvarjal je nepozabne veličine. Dočim mu je dala Ljubljana mladostni polet, mu je dal Zagreb zrelo umetniško ustvarjanje. Njegovi zagrebski tovariši polagajo venec na grob s toplo hvalečnostjo za vse njegovo delo in kličejo Boršniku, kakor tudi njegovemu prezgodaj umrlemu tovarišu Antonu Verovški, ki je pomenil za Ljubljano isto, kakor Boršnik za Zagreb: Slava jima!»

V imenu uprave zagrebskega gledališča pa je režiser Hinko Nučič nadaljeval: »Uprava zagrebskega Narodnega gledališča se s hvalečnostjo spominja svojega dolgoletnega člana, prvaka, nepozabnega Boršnika, ki je četrt stoletja s svojo veliko umetnostjo vezal Zagreb z Ljubljano, Hrvatstvom in Slovenci. On, ponos igralskega stanu, je bil živ predhodnik sedanosti, jugoslovanstva. Zagrebsko gledališče ga bo ohranilo v trajnem spominu. Slava Boršniku, slava Verovški!»

Govornik je za nekaj trenutkov umolknil in nato ves ginjen med solzami nadaljeval v slovenskem jeziku: »Spominjam se pa Boršnika in Verovške tudi kot dveh svojih nepozabnih ljubljnih

Mrtvaški zvon v Roveretu. Iz topov svetovne vojne so vili zvon, ki predstavlja grozoto vojne in trpljenje človeštva. Danes bo pel ta zvon v spomin vsem žrtvam svetovne vojne. Njegov glas bodo prenašale radio postaje po vsem svetu.

prijateljev in velikih učiteljev mojih. Nepozaben naj jima bo spomin!»

Vence so položili na grob obema velikima pokojnikoma združenje igralcev Ljubljane, Maribora in Zagreba in Osrednje združenje igralcev v Belgradu, dalje uprave narodnih gledališč v Ljubljani, Zagrebu in Mariboru, Zveza muzikov in društvo Soča. S tem je bila ta lepa žalna svečanost zaključena.

Pokopališče brez grobov

Porspoder je mala ribiška vas, par hiše prav za prav skritih med granitne čeri, v katere se zaganja atlantsko morje, na zapadni obali francoske Bretanje. Finistere — Finis terrae — Tam, kjer je konec sveta. Le Quéllec, Pludaniel, Kerplugar, Pluha, Beuzec, Dhuker, Guilvinec in Lokudy, same stare bretonske ribiške družine živijo tam že od davnih časov, lovijo ribe, se borijo z morjem, trpijo in umirajo brez sledu. Njihovi stanovi, ki jih je zidal praded iz skal, ki jih je nalomil ob morju in katere je vnuk popravljal s kamenjem, ki mu ga je nametal v svoji jezi sikajoči ocean, se zdijo kupi temnorjavega granita, katerega je polagoma vihar potisnil in zametal v zatíjšja med divje-skalnati obrežjem.

Na dnu vasi, nekoliko pod cerkvijo, štirinoglo kot trdnjava z nizkim, z mahom obraščenim stolpom, se razlega pristanišče. Majhen srebrni jezicek morja, po katerem plešejo ribiške ladjice. Tam zunaj za ono skalo, ki štrli iz valov, se razširi, potem zavije na levo, kjer ga požre veliko, besno morje.

Vernih duš dan 1929. Porspoder nima ne živih ne mrtvih. Pokopališče prisljenko od cerkev je obdano z velikanskim zidom, kot da bi se balo za svoje redke mrlice, ki v njem počivajo in ki so ušli požrešnemu morju. Dva starčka sedita ob obrežju in neprestano gledata ven po morskem pasu, ki je danes tako neobičajno miren. Ali iščeta v spominih grobove svojih sinov, mladih in čvrstih Trileonov in Pludanielov, ki so utonili v viharni noči na obali Nove Fundlandije? Ali pa se z grozo spominjata onih noči, ko je vihar tulil in ko je morje že odpiralo svoje žrelo in ko ju je spomin na otroke v revni ribiški vasi pojedel, da sta se iztrgala iz mokrrega objema sikajočih valov.

Ob cerkvenem zidu je naslonjenih nekaj križev grobov izlesanih iz kruljevih hrastov, ki jih rodi kamenita zemlja med Lambezelom in Pontusvalom. Deblo pokonič, deblo počez, na njem pa Kristus s trdnimi potezami kot je bretonski obraz a z očmi polnimi miline kot one bretonskih mater, katere je celo življenje mehčal in milil strah pred morjem in zaupanje v večnega Boga.

Na križih vise tabele z vpisanimi imeni. Ena jih nosi več, druga manj, zadnja na desni sega do tal. Dne... so poginili na morju; potem pa sledijo imena, trda neizprosna, Janov in Ferdinandov in Jožefov sinov teh aristokratov morja. Dne... so odpluli na morje in se niso več vrnili; zopet imena, ista skoroda, samo z drugimi krstnimi imeni. Dne... so se potopili v viharni noči severno od Nove Fundlandije; imena, imena, Le Quéllec 22 let, Beuzec 17 let, Lokudy, oče treh otrok. Dne... se je razbila ladja »Frehel« in utonili so; imena, dolga vrsta imen, ker niti eden se ni rešil. Pod vsako desko pa okorni napis: »Prosi za nas, Kraljice morja!»

Vernih duš dan 1929. Ni ovenčanih zelenih grobov, ni lučic nasejanih po osveženih grobovih, ni črnooblečnih žena in vase zamišljenih mož, ki bi prihajali, postajali, molili in škropili ter zopet šli v svoje domove. V ribiški vasi ni ne živih ne mrtvih.

Morda bo takrat, ko bo duhovnik pel samotni svoj libero, ko bo intoniral turobni »De profundis«, ko bo s trepetajočim glasom bral napise pod hrastovimi križi, morda bodo takrat na dnu morja zatrepala trupla teh mornarjev, ki kakajo vstajenja in plačila, ker kristjani so bili, neizprosni in dosledni, oni, ki so bili žrtve valov in oni, ki so jih zamar pričakovali.

Morda bo takrat, ko se bo sivolasi duhovnik, ki je celo svoje življenje molil in trpel s svojimi ljudmi, pomikal počasi proti skalnatemu vrhu — za njim dva starčka in nekaj skijanih žena, ter škropil grob svojih faranov, grob kot ga nima fara, ker njegov grob je ocean —, združeni z njim v molitvi za rajne na dnu morja vsi po vsem svetu raztreseni sinovi Porspoderja.

Se ga vidim, tega bretonskega duhovnika, kako stoji visoko na obzorju in kako škropi in škropi to morje sedaj mirno in pohlevno. Se vidim njegovo družino, kako kleči in kleče strmi za blagoslovljenimi kapljicami, ki škropijo njih zgornji rod.

Na materinem grobu

Kaznjeneec Peter se je naslonil na omreženo okno svoje celice in se zagledal ven. Na ulici so prižigali prve luči in ob njihovem svitu je pošastno odseval njegov obraz v motnem steklu.

Le malo ljudi je bilo na ulici. Se tistim — se zdi — se nekam mudi, zakaj njihovi koraki so hitri in prožni. Kaznjeneec Peter se je spomnil: Danes je Vernih duš dan. Ljudje hite na grobove svojih dragih, da prižgejo luči, ki bodo gorele vso noč.

Zamislil se je kaznjeneec Peter. Krčevito ga je nekaj stisnilo pri srcu. Da, tam na vaškem pokopališču, med hribi nekje, tam počiva edino bitje, ki ga je ljubilo in ki ga je tudi on ljubil. Ali se bo našlo usmiljeno srce, ki bo na njenem grobu prižgalo lučko?

Njen edinec je bil. Očeta ni nikdar videl. Pravil so, da je takoj po njegovem rojstvu izginil neznano kam. Živela sta z materjo v revni koči, na robu vasi. Delal je v bližnji tovarni in sta se tako lepo skromno preživljala. Mirno jima je teklo življenje, dokler se ni zgodilo tisto strašno.

Peter je bil lep in postaven fant. Ni čudno, da se je zagledala vanj brhka sosedova Režika in tudi Peter se je dobro počutil v njeni bližini. Toda dekle je bilo živo in je rado videlo tudi druge, med temi bogatega gruntarskega sina Miho. Peter je to vedel in bolelo ga je. Polagoma pa se je tudi Režika začela obnašati napram njemu hladno in tuje.

Nekoč sta se z Miho sporekla zaradi tega, iz prepira je nastal pretep in tedaj se je zgodilo tisto, tisto strašno. Peter je postal ubijalec. Uklenili so ga in odgnali.

Matere ni nič več videl. Tri dni potem, ko so

ga odgnali, ji je od žalosti počilo srce. Sporočili so mu to dan pred razpravo. Potrlo ga je tako, da je na razpravi potrdil vsa vprašanja, tudi tisto ali je imel namen ubijati.

Sodba se je glasila na sedem let ječe. Za Petrom so se zaprla težka vrata jetnišnice. — Kmalu se je sprijaznil z usodo. Zunanji svet je zanj popolnoma umrl in redki so bili trenutki, ko si je zaželel prostosti. Le toliko bi bil rad še kdaj prost, da bi se razjokal na grobu matere, ki je zaradi njega umrla. Veroval je v ta trenutek, čeprav ga je že dolgo gledala zavratna bolezen, ki je grozila uničiti njegovo bedno življenje. Včasih ga je stisnilo v pljuči, da je moral kašljati in na podu je bilo že polno umazanih, rdečih lis...

Danes je Vernih duš dan. Materin grob je gotovo zapuščen. Kdo bo kajžarici, ki je njen sin morilec, okrasil gomilo in prižgal luči? In vendar počiva pod rušo zlato materino srce, ki je ljubilo svojega edince.

Ali pa ga je ljubilo vse dotlej, dokler ni nehala biti? Ali mu je odpustilo strašni greh, ki se zanj kesa že pet let?

Zgrozil se je Peter ob tej misli. Na zid pri oknu sta kanili solzi. Peter je zajokal kot otrok...

V vratih je zaškripal ključ. Petra je zdramil osoren glas paznika: »Za menoj!»

Mehanično mu je sledil do ravnateljeve pisarne. Kaj hočejo od njega? V tistem trenutku pa je že zaslišal: »Vstopite!»

Peter je vstopil. Za mizo je sedel ravnatelj. »Vi ste Peter Komar?«

»Da!«

Ravnatelj ga je nekaj časa motril izpod svojih košatih obrvi.

»Prosti ste!«

Peter je brezizrazno zrl pred se in ni razumel besed. Radovedno je pogledal ravnatelja.

»Prosti ste! Tu se še dopišite! Potem pa lahko greste.«

Klečajočih korakov je stopil k mizi in se podpisal. Ni pa videl na veliki poli napisane besede: Amnestija.

Obrnil se je in šel iz sobe.

»Čuden človek!« je zamrmral za njim ravnatelj.

Mraz ga je spretel, ko so se zaprla za njim težka vrata. Dišalo je po snegu. Moral se je nasloniti na zid, da ni omahnil.

Počasi so mu začele delovati misli. Torej prost. Zakaj neki, saj je preteklo komaj pet let od takrat.

Šel je dalje po ulici. V izlozbah neke trgovine je ugledal polno sveč. Stopil je noter in jih kupil zavitek. Nato je blodil še nekaj časa po ulicah, dokler se ni znašel pred kolodvorom.

V glavo mu je šinila misel. Se nocoj se lahko odpelje domov. Domov? Bridko ga je stisnilo pri tej besedi. Saj nima doma. Edino, kar je še zanj na svetu, je materin grob. In tega mora še videti, še dancs, ko je Vernih duš dan, da ji prižge luč, ki še najbrže ni gorela na njenem grobu.

Kupil je vozni listek in stopil v vagon. Sedel je k oknu in se zavil v tenki suknjič...

Iz olopelosti ga je zdramil rezki glas sprevednika: »Izstopiti!»

Planil je k izhodu.

Celo uro je že koral po samotni poti. Utrujenost, ki jo je sprva čutil v nogah, je kmalu izgi-

nila. Zdelo se mu je, da telo nima več teže. Neke čudno razpoloženje ga je obšlo. Tresel se je po vsem životu in vendar ga ni zeblo. Naposled že ni več čutil nog, tako lahko se mu je zdelo, da hodi.

Samo v pljuči ga je včasih stisnilo, da se je moral ustaviti in zajeti sapo. Pa le za trenutek in zopet je nadaljeval pot.

S težavo je odprl vrata na pokopališče. Bil je na cilju. Sedel je na kamen pri vratih, da se odpočije.

Nikjer ni bilo žive duše. Samo burja je tulila okrog pokopaliških zidov. Na nobeni gomili ni bilo več videti lučke. Ugasile so bile v vetru.

Oprijel se je, da je vstal. Negotovih, opotekajočih se korakov je tipal dalje ob zidu. Ni vedel kje je njen grob, nekaj podzvestnega ga je vleklo v to smer.

Po nekaj korakih že ni mogel več stati na nogah. Zdrnil se je na kolena in se tako plazil naprej.

Pri neki gomili, kjer ni bilo nobenega križa, je obstal. S težavo je posikal v žepu vžigalice in skušal prižgati. Po nekaj poskusih, ko je nekoliko ponehal veter, se mu je posrečilo.

Na leseni tablici ob koncu gomile je ugledal napis: Marijeta Komar.

V tistem hipu je potegnil veter in ugasnil vžigalico. Zopet je bil v temi. Toda vedel je dovolj: »Matič!« se mu je iztrgalo iz grla in padel je s celim telesom čez gomilo...

Naslednje jutro ga je našel cerkovnik. Krčevito je stiskal v rokavi zavitek s svečami, na srca pa je opazil cerkovnik umazano-rdečo srago...

Dvajset tisoč milj pod morjem

spisal

JULES VERNE.

20

Vzel sem cigaro, ki je po obliki točno odgovarjala havani, zdelo se mi pa je, kakor da je zvita iz zlatih listov. Ko sem jo nažgal, sem imel užitek, ko da kadim najfinejšo specijaliteto.

»Izborno,« sem vzkliknil, »toda to ni tobak.«

»Seveda ni,« je odgovoril kapitan; »ta 'tobak' ni ne s Havane niti z Orijeanta, ampak je iz neke vrste morske alge, ki vsebuje veliko nikotina, je pa redka. Ali vam je zdaj še žal za havanami, gospod profesor?«

»Od danes naprej se zahvaljujem zanje, kapitan!«

»Kadite torej, kolikor se vam zljubi. Sicer nima režijskega traka, slabše pa zato niso prav nič.«

Kapitan Nemo je zdaj odprl vrata, ki so bila nasproti onim, skozi katera sem bil vstopil v knjižnico, in znašel sem se v ogromni, žarko razsvetljeni dvorani, ki je bila 10 metrov dolga, 6 široka in 5 visoka. S stropa, okrašenega z arabeskami, je padala luč, močna ko dnevna svetloba, na vse v tem muzeju nakopičene zaklade. Kakih trideset podob slovečih mojstrov, vse v enakih okvirih in ločene po bleščečih oklepkih iz srednjega veka, je krasilo stene, ki so bile obite s preprogami strogega stila. Razne slikarske šole so bile zastopane po Madonni od Rafaela, devici od Leonarda da Vinci, nimfi Correggija, vnebohodu od Murilla, portretu od Holbeina, menihu Velesqueza, mučeniku Ribeire, sejmju Rubensa, dveh flamskih pokrajinah Teniersa, treh malih žanrskih podob Gerarda Dowa, dveh podob Géricaulta in Prudhona, par pomorskih slik Verneta. Od novejših sem zapazil Delacroixa, Ingesa, Decampa, Tropa, Meissoniera in druge. V kotih tega sijajnega muzeja so stale na podnožjih čudovito lepe kopije mramornih in bronastih kipov starih grških in rimskih mojstrov. Gotovo na vsem svetu ni bilo ladje, ki bi hranila v sebi take umetnine.

»Gospod profesor,« je dejal skrivnostni kapitan »Nautilus«, »morate oprostiti, če vas tako brez cerimonij vodim po moji ladji in če je ta salon nekoliko v neredu.«

»Ne da bi hotel izslediti, kdo da ste, gospod,« sem odvrnil, »smem pač izreči domnevo, da imam pred seboj umetnika.«

»Kvečjemu diletanta, gospod. Bila je nekoč moja strast nabirati te od človeške roke ustvarjene pre-

lestne umetnine. V resnici se mi je posrečilo priti v posest nekaterih stvari velike vrednosti. To so moji zadnji spomini na svet, ki je sicer zame mrtev. V mojih očeh so njegovi novi umetniki enaki s starimi in v mojem duhu se mešajo eni z drugimi — sicer pa, mojster je mojster, naj pripada kateremukoli stoletju.

»In ti muziki?« sem vprašal in pokazal na partituro od Webra, Rossinija, Mozarta, Beethovna, Haydna, Meyerbeera, Herolda, Wagnerja, Aubera, Gounoda in nešteto drugih, ki so ležale na velikem harmoniju, ki je stal v neki dolbini salona.

»Ti muziki,« je odgovoril kapitan Nemo, »so zame sodobniki Orfeja, kajti v spominu mrtvih se časovne razlike čisto zabrisajo — jaz pa, gospod profesor, sem umrl, sem mrtev, kakor oni vaši prijatelji, ki leže šest čevljev pod zemljo.«

Kapitan Nemo je umolknil in zdelo se je, da je zatopljen v globoke sanje. Opazoval sem ga z živim sočustvovanjem, medtem ko sem študiral posebnosti njegove fiziognomije. Naslonjen na rob dragocene mize iz mozaika, me ni več videl in je bil popolnoma pozabil na mojo navzočnost. Nisem hotel motiti tega njegovega razpoloženja in sem začel natančneje ogledovati raritete, ki so napolnjevale to dvorano.

Poleg umetnin je bilo največ redkih predmetov iz kraljestva narave. To so bile rastline, školjke in drugi prebivalci oceana, ki jih je bil po vsej priliki nabral kapitan Nemo sam. V sredini salona so padali iz električno razsvetljenega vodometu curki v skodelo iz velikanske školjke. Okoli te skodele so pod elegantnimi omarami iz stekla, pritrenimi z oboji iz brona, ležali, točno klasificirani in etiketirani, najdragocenejši proizvodi, oziroma prebivalci morja, kar jih je kdaj videlo oko naravoslovca. Vsak bo razumel radost, ki je prešinjala moje proforsorsko srce.

Debli iglokožcev in mehovcev sta bili zastopani po najzanimivejših eksemplarjih morskih ježkov in raznih polikov ter koralnikov: pernatih, orglam podobnih, kamenenih, zvezdnatih, zavojnih in glivastih koralnjakih, »neptunskem vozu«, ki se nahaja v vodah antilskega otočja; skratka po najrazličnejših vrstah mehovcev, ki, rastoč, ustvarjajo orjaška koraljšča in cele otoke. Od debela iglokožcev so bile zastopane krasne morske zvezde, ježki in brizgači. Kdor se zanima za školjke, bi pa bil, ako bi bil količkar nivozen, pred steklenimi omarami, v katerih so bili razvrščeni vsi redi debela mehkužcev, naravnost zazijal, ako ne bi bil dobil krčev. Videl

sem tu zbirko predmetov neprecenljive vrednosti, ki jih je nemogoče vse po vrsti popisati in za katere je znanost iznašla najlepša krstna imena: tritonov, turitell, ceritov, patell, hyal, kleodor, harf, mitr, volutov, hipporitov, teredonov itd, itd.

V posebnih omarah pa so viseli nizi prelestnih biserov, ki so v električni svetlobi kazali vse barve: rožnati biseri iz školjk Rdečega morja, zeleni iz takozvanega morskoga ušesa, ki se imenuje z latinskim imenom Iris, nadalje rumeni, modri in rdeči biseri, čudoviti proizvodi ogromne vrednosti, ki jih izločajo školjke, katere so zelo redke in se nahajajo v Indskem oceanu. Marsikateri izmed teh biserov je bil večji od golobjega jajca, njihova vrednost pa je bila enaka onim, ki jih posedujeta perzijski šah in maskatski imam, če jih ni celo presežala.

Bilo je popolnoma nemogoče oceniti vrednost te zbirke v številkah. Kapitan Nemo bi bil moral potrošiti milijone in milijone, če bi bil te predmete kupil, in vprašal sem se, na kakšen način si je pridobil te zaklade. Naenkrat sem začul besede:

»Ogledujete si moje školjke, gospod profesor. Razumem, da vas kot naravoslovca izredno zanimajo. Toda zame imajo še večjo vrednost, ker sem jih vse lastnoročno nabral, in ni ga morja na zemeljski skorji, katerega ne bi bil po njih preiskal.«

»Da kapitan, neizrecna radost in ponos vas morata prešinjati, ko stopate sredi tega bogastva. Vaši zakladi so sad vašega lastnega truda. Noben muzej sveta nima take zbirke proizvodov morja. Toda če bom le nje občudoval, mi ne bo ostalo nič več občudovanja za ladjo, ki te zaklade v sebi shrani. Nočem prodirati v tajne, ki jih smete vedeti samo vi. Moram pa priznati, da ta »Nautilus«, gibalna sila, ki jo krije v sebi, aparati, ki omogočujejo njegovo manevriranje, močno agens, ki ga oživlja — da vse to silno zbuja mojo radovednost kot človeka in znanstvenika. Tu na stenah salona vidim aparate, kojih namen mi je znan. Ali bi smel izvedeti...?«

»Gospod Arronax,« tako je odgovoril kapitan, »rekel sem vam že, da ste na krovu »Nautilusa« popolnoma svobodni, zato vam ni noben del moje ladje prepovedan, da si ga ogledate do zadnje podrobnosti. Mene bo pa le veselilo, če vas bom smel voditi in vam vse razlagati.«

»Dolžan sem vam največjo zahvalo, gospod, ne bi pa hotel vaše uslužnosti zlorabljati. Dovolite mi samo vprašanje, čemu služijo ti fizikalni instrumenti?«

»Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 25. zvezek: Haggard, H. C. CESARJA MONTEZUMA. 32 Din. vez. 42 Din. — 27. zvezek: Pregeš, OTOČKI SLOVICA. 24 Din. vez. 32 Din. — 28. zvezek: Haggard, KLEOPATRA. 28 Din. vez. 40 Din. — 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLCE. 30 Din. vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sembric, NA POLJU SLAVE. 28 Din. vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZJUBLJENI SVET (The Lost World). Roman (s slikami). 24 Din. vez. 32 Din.

Nashega

NACKA

je Bog rešil trpljenja ter ga poklical k Sebi. — Pogreb bo v torek, dne 4. novembra ob 14 s Sv. Petra ceste 93/1.

Ljubljana, dne 2. novembra 1930.

Narte in Ivanka Velikonja, starši — bratci in sestrice.

Umrla nam je naša ljubljena sestra, svakinja in teta, gospa

Marija Korsika roj. Pock

zasebnica

v soboto dne 1. novembra, previdena s sv. zakramenti. — Drago pokojnico spremimo na njeni zadnji poti v ponedeljek dne 3. novembra 1930 ob 1/3 popoldne iz mrtvašnice Leonišča na pokopališče k Sv. Križu.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 1. novembra 1930.

Zalujoče rodbine: NOVOTNY, POCK, STIENE.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani,

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarikovi cesti.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe, b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove in steklo proti razpokam in prelomu.
3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Zastopniki v vseh mestih in farah.

Modroce

otomane, divane, fotele in vse tapetniške izdelke Vam nudi najsolidnejše in najceneje Ignacij Narobe, tapetnik, Ljubljana, Gospodarska cesta št. 16 (pri »Levce«).

Dvokolesa

motorji, šivalni stroji, otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franco.

„TRIBUNA“ F. B. L., lovarna dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Življenje in oder

Neka mlada šivilja v Budimpešti je bila po svoji zunanosti zelo podobna neki priljubljani operni pevki budimpeštanskega mestnega gledališča. Zaradi tega so jo mnogokrat zamenjali s slavno pevko. Neka njena prijateljica pa ji je svetovala, naj bi poskusila s svojo sličnostjo kaj zaslužiti, saj denar je krvavo rabila, ker je bila brezposelna. Res se ji je kmalu posrečilo zbrati okrog sebe družbo česticev slavne pevke. Za ubogo šiviljo so nastopili lepi časi. Kavalirji so jo vodili po raznih zabavnih lokalih, ji plačevali seveda vse in ji poleg tega še pošiljali darila na dom. — Sreča uboge in lepe šivilje pa ni dolgo trajala. Nekega večera je eden izmed njenih kavalirjev opazil, da je ob istem času, ko je on sedel v kavarni s »slavno pevko«, slednja pela pri neki predstavi, kar je zvedel iz časopisa. Kavalirji so bili seveda jezni in razburjeni, pa so ubogo šiviljo tožili. Bila je obojena na 14 dni zapora.

Pazite na dvoje!

1. omečajte pretiro vodo z navadno sodo.
2. Perite dosledno le s pravim domačim

terpentinovim milom

GAZELA

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Mariboru

Sprejema vloge - daje posojila - izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle

OBREŠTUJE VLOGE PO NAJVIŠJI OBREŠTNI MERI TER NE ODTEGUJE VLAGATELJEM RENTNEGA DAVKA

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obreštuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkevijo v lastni palači, zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. — Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 180 millionov dinarjev

SALDA-KONTE

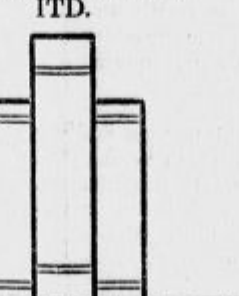
STRACE - JOURNALE

SOLSKA ZVEZKE - MAPE

ODJEMALNE KNJIŽICE

RISALNE BLOKE

ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6

II. NADSTROPJE

Ljubljanska nedelja

za

ta tri premo

suha drva

ali koks

kličite tel 2056

oz. naročite v

Wolfovi 1 pi

Dom. Čebin

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše

Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša circa pol odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem. Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica celnic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Krediti v tekočem računu. Posojila proti poroštvu, vključno na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.